

prvom inicijatoru, a tako isto i drugovima iz Savske, Dunavske, Vrbaske i Zetske Banovine priznajući njihove velike napore.

Pošto pretsednik I. O. G. Damjan Rašić ne priznaje delo sporazuma, već traži da mu se i pismenim putem dostavi traženje sazivanja vanredne skupštine, to mu je poslat akt ove sadržine:

Pošto je Beogradsko učiteljstvo u nekoliko mahova izjavilo I. O. nepoverenje i tražilo sazivanje vanredne skupštine, to je upravni i nadzorni odbor u punoj svojoj sednici rešio: Ostajući dosledan i veran svima tačkama zaključka skupa svih deset banovinskih pretsednika, moli I. O. da izvoli sazvati vanrednu skupštinu JUU na dan 4. marta 1934 g. u Beogradu sa sledećim dnevnim redom:

- 1) Donošenje izmene pravila.
- 2) Donošenje poslovnika.
- 3) Saopštenje ostavke I. O. ako je bude bilo, u protivnom izjavljivanje nepoverenja ili poverenja Izvršnom i Nadzornom odboru.
- 4) Izbor novog Izvršnog i Nadzornog odbora.

Eto tako je kod nas, u Beogradskoj Sekciji urađeno.

Kao što vidite naša je najsvetija dužnost da radimo na sporazumu i, ako Bog da, Jugoslovensko učiteljstvo će biti onaj faktor, koji zasluži svako poštovanje.

Zbog toga potrebno je da svi budemo u stalnom kontaktu.

Sekretar: Ivan Trinajstić.   Pretsednik: Drag. S. Ostojić.

JUU SEKCIJA ZA SAVSKU BANOVINU, Zagreb, 30/XII 1933 g.

U pitanju akcije za sporazum u Jugoslovenskom učiteljskom udruženju, kao i povodom različitih novinskih vesti odnosno izjava pojedinaca u toj stvari, zaključeno je u skupnoj sednici upravnog, nadzornog i gospodarskog odbora sekcije JUU za Savsku banovinu, u kojoj su učestvovali i članovi glavnog odbora JUU s područja ove sekcije te više pretsednika sreskih društava kao članovi sekcijske uprave, kako sledi:

1) Akcija za taj sporazum nije nikako potekla iz Zagreba niti ju je započeo pretsednik ove sekcije, nego je tu akciju poduzeo g. Dorda Mirkov, pretsednik sekcije za Dunavsku banovinu i drugi potpretsednik Udruženja, na čiji je poziv sazvana prvo konferencija u Zagrebu pretsednika pet sekcija, koje su se smatrale da su iz izvršni odbor u Beogradu i da čine većinu u JUU. Na toj konferenciji povelu su se dogovorili tek posle kategoričke izjave g. Mirkova, da se on prethodno u pogledu svoje akcije sporazumom kako s opozicijom tako i sa Izvršnim odborom. Na osnovu toga napisane su i potpisane od strane pretsednika pet sekcija tzv. zagrebačke tačke za predlog sporazuma.

2) Sekcija za Savsku banovinu uistinu je i htela sporazum, u općem interesu, ali tako, da se u dobroj nameri popušta za obadve strane i uz obostrane žrtve, a ne da se s jedne strane diktira na račun pune kapitulacije s druge strane. U tom smislu pretsedništvo sekcije za Savsku banovinu ostalo je dosledno spomenutim zagrebačkim predlozima sporazuma, koje je g. Mirkov smatrao u svemu dovoljnim za uvođenje mira u učiteljskoj organizaciji. Zato je sekcijaska uprava odobrila u svemu stav i rad svojih pretsednika, kako u glavnom odboru tako i na poslednjoj konferenciji pretsednika sviju sekcija u Beogradu, posebno i držanje pretsednika svoje sekcije, kojim je odbio obavezu isključivanja lica iz sadašnjeg Izvršnog odbora za buduću kandidaciju, jer to pravo pripada isključivo budućoj skupštini.

3) Sekcija za Savsku banovinu izjavljuje, da je i sada, i uvek, za pravi sporazum u Udruženju, i naglašava, da je ona sastankom u Zagrebu i omogućila pokretanje toga pitanja, ali pozivom na dosadašnju stalnu svoju lojalnost prema interesima Udruženja i na svoj položaj sa brojem od gotovo četiri hiljade članova u pravu je da traži i izvesne uslove, koje smatra i jedino mogućima i jedino moralnima za osiguranje toga sporazuma. Isključivanjem i iz samoga prava kandidacije za buduću upravu pojedinih lica, koji su do sad u družinskim poslovima vršila časno svoje dužnost, i time oduzimanjem toga prava od skupštine koja je jedina nadležna da odluči kome će dati ili ne dati svoje poverenje, stvara se samo osnova za dalje nesporazume, a naročito i pošto je pozicija na poslednjem sastanku otklonila da se ti naredni izbori provedu tajnim glasanjem, dok je dosad godinama baš ta pozicija stalno tražila tajno glasanje. Zaista je i krajnja potreba, da se u našem Udruženju jedared izvrši potpuno slobodno taj učiteljski referendum, koji dosad nije nikada došao do izražaja, a po tomu da se lojalno pokori većini bilo koja od dvaju strana, u kome slučaju naša sekcija obavezuje unapred na potpunu lojalnost.

4) Ova sekcija smatra, da sadašnji Izvršni odbor na osnovu zaključaka poslednje godišnje skupštine u Ljubljani, kojim je upravu na predlog opozicije njemu data jednoglasno razrešena za poslovanje u god. 1932/1933 i odobren budžet za god. 1933/1934, imade nesoporno pravo na vođenje Udruženja do naredne redovne skupštine, pogotovo kada za to poslovanje nije dosad iznesen nikakav prigovor ili dokaz nekorektnosti. Prema tome je i svako oduzimanje spomenutog prava od izvršnog odbora, dok o tome ne odluči sama skupština koja je jedina i dala mandat upravi, ili dok na to ne pristane i sam izvršni odbor, u protivnosti i s pravilima Udruženja, posebno i obzirom na to, da je Izvršni odbor za materijalno poslovanje i stanje odgovoran za sve tri godine svoga mandata, i to moralno, materijalno i krivično, isključivo redovnoj godišnjoj skupštini.

Dosledno tome naša je sekcijaska uprava jednodušno protivna svakom sazivu izvanredne skupštine Udruženja, a još i sa ovih razloga: što dosad ne predležu u smislu pravila nikakve »neodložne potrebe i potrebe općega izraza o nekom pitanju«; što bi po svom zastupanju ta skupština bila nesumljivo krnja; što bi ona dosadašnje razmirice u Udruženju samo pojačala; što na njoj izabrana uprava sa mandatom tek od nekoliko meseci ne bi imala pogovo nikakva ugleda ni snage; što ne treba učiteljstvo u današnje vreme na tako lak način izvršavati suvišnim troškovima i, naposljetku, što se na narednoj redovnoj skupštini mogu isto tako, ali kad i kamo s većim autoritetom i potpunom pravilnošću, da prihvate sporazumno pravila i poslovi red, kao i da se sporazumno listom, odnosno tajnim glasanjem, izabere i potpuno nova uprava, pošto ove godine sadašnje upravi i onako izlazi mandat.

5) Na različne prigovore držanju pretsednika naše sekcije, kao i na neke pogrešno u javnosti iznesene pretpostavke o našem gledanju na pitanja u Udruženju i na sam sporazum, ova sekcija izjavljuje, da s njene strane nije nikome ništa podmetano niti su kome deljene kakve lekcije, pa s toga otklanja i svake lekcije za sebe, bilo s koje strane, a posebno da bi bilo ko od ove sekcije htelo osujetiti sporazum iz kakvih »ličnih i sentimentalnih razloga«. Naprotiv postupak u poslednjoj konferenciji u Beogradu bazirao je jedino na ličnim isključivanjima, protiv čega se borila baš naša sekcija, koja s one strane

ne isključuje nikoga ni u kome pogledu za buduću upravu. U pogledu pak »sentimentalnosti s naše strane« ova sekcija izjavljuje, da kod svih časni ljudi postoje, i treba da postoje, i neki etički momenti i obaveze, kao što su oni i u ovome slučaju, a kojih se naša sekcija po svome moralnom shvatanju treba i hoće da drži, i to bez obzira kako na to gledaju drugi. A da u našoj sekciji ni u koliko ne odlučuju lični momenti, izjavljuje uprava sekcije, da je po svome jednoglasnom zaključku za ova načela, kao i za sav svoj rad spremna da primi i sve posledice, ako ovdanjsje učiteljstvo ne odobri ovaj stav, u čemu se, prema tome, sekcijaska uprava Savske banovine odista ne slaže s g. Mirkovim, jer je on u Zagrebu izjavio otvoreno i jasno, da on mora da stvori sporazum radi održanja svojih pozicija u sekciji Dunavske banovine.

6) Ostajući trajno na stanovištu istinsko: ga i dostojnoga sporazuma obzirom na interese celine kao i svih sekcija, a naročito uočivši i opće prilike i interese u pojedinim krajevima, naša sekcijaska uprava smatra, da je u sadašnjem položaju najpreča dužnost

sviju održati jedinstvo našeg Udruženja i podići ugled centrale organizacije, a što je upravo poslednjim događajima znatno oslabljeno i unazađeno, i zatim, pošto ova sekcijaska uprava vidi da u momentima sadašnjih događaja gotovo sve sekcije daju važnost prvo svojim posebnim okolnostima i brigama, da se i naša sekcija što čvršće i solidarnije skupi na svojim poslovima osobito obzirom na date mogućnosti našeg svestranog napretka posredstvom naših domova, ustanova, listova, još jačega prikupljanja članstva po sreskim društvima i t. d. Možda će se i na osnovu takva rada doći do novih ugleda i do sigurnije sanacije u čitavom našem Udruženju, a ova sekcijaska uprava i učiteljstvo Savske banovine iskreno žele da to bude što skorije.

U Zagrebu, 31 decembra 1933 g.

Po zaključku iz spomenutih sednica sekcijske uprave za Savsku banovinu:
Duro Logomerac, s. r.,   Ljuboje Babić, s. r.,
pretsednik,   sekretar.

Brezposelna mladina in naša doba

Vsakega posameznega, kakor tudi večje ali manjše skupine ljudi, obdaja v vsem njegovem življenju, mišljenju, delovanju, stremljenju in zanimanju bolj ali manj trdno sklenjen krog, ki mu ne dopušta, da bi pogledal in zaživel tuj izven njega. Še več, vsakdo se skuša čimbolj usidirati in ustanoviti v tem krogu ter se brani širine v bojazni, da ne bi prišel na veterno, to bi zrahljalo njegovo trdnost in zameglilo njegovo — četudi včasih nepravno in nepopolno, a navidezno jasno — orientiranost v življenju, ki mu jo daje njegov zaprti in zaključeni okvir.

Včasih se pa zgodi, da življenje kljub naši volji in upiranju raztrga in razdere naš varni okvir in tedaj se razprši vsa naša »trdnost, ustaljenost in zakoreninjenost« v nič. Današnje življenje je nele veterno, temveč viharo, ki z lahkoto razdira utrjene okvire, kar ima za posledico tako splošno in številno neorientiranost ljudi.

Kaj pa mladina, okrog katere se še ni utrdil in ustalil okvir njenega gledanja in motrenja? Življenje jo tako silovito in tako mnogostransko udarja, da ji je že zdavnaj postala vsa pripravljeno in zrelost zanj, ki ji jo daje ali »hoče« dajati šola, premajhna in nezadostna. Kaj ti pomaga vse formalno in materialno znanje, ki bi ti ob normalnih prilikah, ko bi takoj zajadril v mirno zavetje, še kolikor toliko zadostovalo, ko pa danes udarja in pritiska življenje moralno in materialno tako silovito nate, da je čiš in kleaš!

Vsa šolska priprava mladine za življenje in njegove zahteve je še prav tako kot v drugačnem času, ki je pa že za nami, danes pa je obliše dobe vse drugo, življenje na moč potencirano, na vse načine otežkočeno in komplicirano.

Najtežje, najhujše in najusodnejše je spoznanje mladega človeka, da življenje ni tako, za kakršnega so ga pripravljali.

Naša doba človeku na široko odpira oči. Tudi v materialnem svetu je postalo vse relativno in labilno, nič ni več absolutno trdnega in stabilnega. Danes še živi umirjeno in zadovoljno, tvoje duhovno in materialno življenje je dognano in utrjeno, jasno in dosledno. Tvoj položaj ti omogoča zadovoljivo materialno življenje; glede duhovnega pa si prepričan, da je še trdnjše in niti malo odvisno od istočasnega materialnega. Zgodi se pa, da se znajdeš jutri na cesti, brez služ-

be in brez upanja nanjo. Najbližje posledice, ki jih rodi tvoj novi položaj, obrnejo tebe in ves tvoj svet na glavo. Na videz trdni temelji tvoje duhovne stavbe se začno majati, povsod začne opazati razpoke in trhlost, kjer si še včeraj mislil, da je trden zid. Tvoji nazori se sumljivo preoblikujejo in polagoma izgubljaš tla pod nogami. — Danes pa je na svetu čez 30 milijonov ljudi brez najnujnejših materialnih dobrin! In danes je tudi velika duhovna kriza. Jasen dokaz, kako je človekova duhovna usmerjenost in ustaljenost odvisna od istočasnega njegovega dobrega ali slabega materialnega stanja, čeprav menimo in zatrjujemo, da ni.

V to življenje vstopa mladina, ki nosi v sebi sile in talente, ki jih hoče v življenju izrabiti. V njej se vrši preobrazba, ki jo zahteva tisto življenje, ki ga nihče, kdor ga ni sam občutil, ne bo nikoli prav spoznal in razumel. Njena duševnost se oblikuje ob čisto posebni obliki življenja, ki jo ustvarja brezposelnost, to je, ob materialno najbolj pomanjkljivi obliki. In kakor lahko govorimo o psihologiji raznih dob in stanov, prav tako bomo lahko razpravljali o psihologiji brezposelnosti.

Vzemimo mladega človeka v najlepši dobi njegovega življenja, s silno tendenco izrabiti svoje sile delati, ustvarjati, ki si ne more urediti rednega in pravega življenja, ker nima za to materialnih pogojev. Glavni njegov znak je, da je radikalno misleč, da vsaki stvari brezobzirno gleda v bistvo. Kakšna bo slika takega človeka o življenju in o drugem človeku? Kakor nima on ničesar drugega razen golega življenja, brez vsakih prednosti, naslovov in socialnih položajev, tako bo tudi v vsakem drugem gledal edinole človeka. Ker je njemu onemogočeno doseči karkoli, se mu bo zdelo malenkostno vse tisto, kar dela med drugimi razlike in stopnjo večje ali manjše važnosti.

Približno enaki življenjski pogoji tvorijo iz vseh milijonov brezposelnih nekako zajednico, v kateri se nehote oblikujejo njih enotne težnje in gledanje na svet.

Če je mladina navidezno odtrgana od pravega življenja, če ji brezposelnost nekako zabranjuje aktivno poseganje v življenjski tok, vendar s tem še ni rečeno, da ne more kljub brezposelnosti posegati v splošno kulturno snovanje sveta. Njene sile jo priganjajo

Tovarišu Antonu Brumnu v spomin

Veličastno so doneli božični zvonovi in oznanjali mir ljudem na zemlji. Toda vmes je turobno klenkal mrtvaški zvon ter nam sporočal, da je za vedno šel od nas in našel svoj večni mir blagi tovariš, upokojeni šolski upravitelj, Anton Brumen. Tako nenadno, nepričakovano nam je prišla žalostna vest, da niti ob njegovem odprtem grobu nismo mogli verjeti, da nas je resnično za vedno zapustil. A ni ga več. Tam na pokopališču starodavnega Ptujja ob strani svoje ljubljene hčerke sniva svoj večni sen. Na Stefanovo smo ga spremili na njegovi zadnji poti. Bil je to sprevid, kakršnega Ptuj malokdaj vidi, pač jasen dokaz, kako priljubljen je bil pokojnik. Razen ogromne množice, ga je spremljalo k zadnjemu počitku mebroj tovarišev od blizu in daleč. Po pretresujočih slovenskih obrednih molitvah, katere je opravil ptujski prošt ob asistenci dveh svečnikov, je spregovoril tovariš Anton Hren, ki je v sree segajočih besedah slikal pokojnika kot učitelja, moža dela in tovariša. V imenu prebivalstva Tezna, kjer je pokojni na zadnje služboval, sta se še poslovila od vzornega učitelja gg. Tomažič in Vitěz. Davno so že odjeknili zadnji akordi žalostinke, mrak je že legel na zemljo, ko se je začela razhajati mnogobrojna množica.

Pokojni tovariš Brumen je bil rojen 1874. leta pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. Ko je l. 1894. dovršil mariborsko učiteljsko, je služboval kot učitelj pri St. Vidu pri Ptujju, ter kot šolski voditelj na Kapli v Čadramljah pri Oplotnici ter nazadnje na Teznu pri Mariboru. Sama ekspanzirana mesta! Povsod so butali ob njega valovi nemstva in renegatstva. Toda mož je stal trdno kakor skala sredi morja. Vedno je nastopal taktčno in z njemu dano mirnostjo, tako da so ga morali spoštovati njegovi najhujši narodni nasprotniki. Zlasti na Kapli na zapuščenem Kozjaku je imel težko stališče. Šola je bila utrakvistična ter spadala pod okrajno glavarstvo Lipnica. Cer-

kev pa je spadala pod graško škofijo. Pokojni graški knezoškof Schuster je hotel odpraviti v tej župniji slovenske pridige. Za tozadevne informacije se je obrnil tudi do nadučitelja Brumna. A ta mu je namerno odločno odsvečeval in škof je bil toliko uviden, da je poslušal Brumnov nasvet. Tako je pokojni tovariš ohranil kapelski cerkvi slovensko božjo besedo, odatnemu slovenskemu ljudstvu materni jezik in najbrž naši svobodni Jugoslaviji lep kos slovenske zemlje. Po preobratu mu je poverila šolska oblast vodstvo do takrat nemške šole na Teznu pri Mariboru, katero je spremenil v najkrajšem času v žarišče slovenske prosvete industrijskega mariborskega predmestja. Po 32 letnem službovanju je stopil v zaslužni pokoj ter se naselil v svoji prijazni vili na Ptujju. Toda ni mu bilo dano dolgo uživati pokoja. Nenadoma in ko se je najmanj nadejal, je prišla neumljena bela žena ter ga iztrgala iz kroga njegovih dragih.

Kakor je bil skrben, ljubeč oče svoji družini, tako je bil blagohoten predstojnik podrejenemu učiteljstvu ter vsem iskren in dober tovariš.

Ko sem pred 24. leti nastopil pri njem svojo prvo učiteljsko službo, me je nad vse ljubezno sprejel. In še danes slišim besede, katere mi je takrat dejal: »Želim Vam obilo sreče v lepem učiteljskem poklicu in prosim Vas, delajte vedno, kolikor morete za naš mili slovenski narod.«

Da, dragi tovariš, tudi ti si vedno delal za naš mili narod. In ta narod se danes v tugi klanja tvojim manom in ti ob tvojem svežem grobu v hvalečnosti kliče: Slava tvojemu spominu!

Fran Golež.

Drobiž iz učiteljske torbe

(Nabral -nč-)

Pred tremi leti nam je dala »Modra ptica« v prevodu Rudolfa Kresala sijajno knjigo: »Gösta Berlinge«, ki jo je napisala Selma Lagerlöf. Ves kulturni svet je te dni proslavil

čestit jubilej odlične švedske pisateljice 75 letnico njenega rojstva. Vredno je, da se je spominjamo tudi v našem »Učiteljskem tovarišu«, saj je odlična literarka naša stanovska koleginja. Po pravici so pisali o njej vsi svet-ski listi: Dva sta, ki sta osvojila do sedaj ves svet: Aleksander Veliki — z mečem in Selma Lagerlöf — z ljubeznijo, ki jo je propovedovala i v učilnicah i z besedo in v svojih knjigah. Gospodična Selma pa je praznovala svoj visoki jubilej skromno in tiho, v samotnem švedskem naselju v Marbachu, na nekdanjem posestvu svojih staršev, ki pa je s časom prišlo v tuje roke. Spolnila se ji je dolgoletna, vroča želja, da je s prihranki učiteljske plače, s književnimi honorarji ter z Noblovo nagrado pridobila nekdanji dom svojih staršev spet v svoje roke; in zdaj obuja tam spomine na leta prošlosti, sredi svojih dragih seljakov. Kakor bi hotela potrditi dognanje — žrtvovala sem svoje življenje vasi in svojim vaščanom. Jugoslovanski učitelji smo na svojo odlično tovarišico ponosni in ji pošiljamo tja na daljni mrzli sever iskren, topel pozdrav!

V Bolgarski, kamor so bile te dni zaradi poseta carske dvojice obrnjene naše oči, praznujejo tudi krstno slavo sofijske univerze. Za kulturni razmah naše bratske države naj govori ta številka: v letošnjem letu, tako je povedal na krstni slavi rektor Karaoglanov — je vpisanih na univerzi 6.672 dijakov. Univerzitetna krstna slava, ki se vrši vsako leto na god sv. Klimenta je velik prosvetni praznik po vsej državi. Svečanostim sta prisostvovala tudi kralj Boris in kraljica Ivana, slavnostne večerje pa so se udeležili mimo drugih visokih osebnosti tudi vsi ministri.

V Beogradu so te dni proslavili 40 letnico obstoja društva: »Kralj Stefan Dečanski«, ki skrbi za vzgojo gluhoneme dece. Svečanosti se je udeležila tudi Nj. V. kraljica Marija s svojo suito. Društvo predseduje znani beograjski finančnik Djordje Veifert. Svečanosti so dokazale, kako velike simpatije ima imenovano društvo v naši prestolici, s tem pa je

bil podan tudi dokaz, da skrbi naša prestolica prav lepo za našo najbednejšo dečo, za naše gluhoneme.

V okviru pravkar navedenih svečanosti 40 letnega obstoja društva: »Kralj Stefan Dečanskega« se je vršila velika razstava risarskih in ročnih del, ki so jih izvršili gojenci imenovanega zavoda. Izdelki so dokazali njih dovršeno šolo, nekateri izdelki pa so predstavljali javnosti doslej skrite umetnike. Ob tej priliki je žela mnogo pohvale učitelja risanja, naša tovarišica Ljubica Nikolajević. Gluhonemo dečo poučuje že 13 let. Vzgoji gluhoneme dece pa se je posvetila na izrecno željo svojega, zdaj že blagopokojnega očeta Svetomira Nikolajevića, ki je bil velik pokrovitelj defektne dece in je posvetil vse svoje življenje plemenitemu cilju: pomagati slepi in gluhonemi deci. Prav on je bil tisti, ki je dal pobudo za ustanovitev društva, ki praznuje zdaj 40 leto svojega obstoja in dela. In mu je bil tudi sam prvi in dolgoletni pretsednik ter je tudi svojo hčerko navdušil, da se je posvetila vsa vzgoji dece, ki jo je usoda tako težko udarila.

V ilustracijo k manjšinskemu šolstvu navajamo naslednjo statistiko.

Na Madjarskem je okrog pol milijona Nemecev. Imajo: 50 nemških in 118 nemško-madjarskih šol = skupno 186 šol. Ena nemska osnovna šola pride na 3281 pripadnikov nemške manjšine.

V ČOS je okrog 700.000 Madjarov. Imajo: 791 čistih madjarskih in 49 mešanih, skupno 840 šol, ali še točneje povedano 1702 razrede. V teh razredih poučujejo 1304 učitelji madj. narodnosti. Ena madjarska šola pride že na 880 pripadnikov madjarske narodne manjšine. Po statistiki je v ČSR: 89.411 madjarskih osnovnošolskih učencev, od teh jih obiskuje 83.411 madjarske razrede. 6.000 je namreč razkropljenih v čistih češkoslovaških krajih, koder ni pogojev za osnovanje manjšinskih razredov. — Vsekakor zanimiva primerjava je 3281 : 880!!!

k aktivnosti, da stopa v sredo življenja; in še to prednost ima, da ni niti najmanj obokvirjena s kakršnokoli nepotrebno zaključnostjo. Res, da stoji na viharnem, a ji je zato omogočen neomejen pogled v življenje.

Del te mladine, ki so ji »zaprti vrata v življenje«, so tudi mladi brezposelni učitelji. Če jih poleg nezmanjšanih sil krepi še jasnost njih cilja in namena ter neskaljen pogled v

dogajanje okoli njih in če bodo občutili vso veličino še nestorjenega dela pred seboj v kulturnem, narodnostnem, vzgojnem in gospodarskem pogledu, bodo brez dvoma mnogo ustvarili. Njih glavna naloga je, da izvršijo vse delo, ki ga vidijo pred seboj in da dajo onim, ki pridejo za njimi to, česar zdaj njim primanjkuje.

Drago Košmrlj.

Splošne vesti

VAZNA OBLETNICA.

V soboto 6. januarja mine pet let od onega zgodovinskega dne, ko je naš modri vladar Nj. Vel. kralj Aleksander I. z energičnim ukrepom prekinil medsebojne borbe političnih strank. S svojim manifestom je prekinil vse bratske spore, izzvalje po demagoških načelih raznih strank in onih njihovih voditeljev, ki so vedno in povsod iskali le svoje osebne koristi. In taki voditelji strank so bili posredniki med narodom in vladarjem. Povsem jasno je, da jih je Nj. Vel. kralj odklonil z izjavo, da naj obstojata v državi le narod in kralj. Ljudstvo se je oddahnilo in vrglo s sebe vso težino strankarskih demagogij. Narod je kaj kmalu spoznal blagodat teh ukrepov ter si ne želi več horb, marveč mirno in stvarno delo.

Tudi učiteljstvo je pozdravljalo pred petimi leti kraljeve ukrepe in jih še danes pozdravlja. Ravno učiteljstvo je od nekdanj na svojih ramenih najbolje občutilo sadove strankarskih horb. Vsled tega si je vedno želelo miru, da zamore vse svoje moči posvetiti prosvetnemu in gospodarskemu delu v korist

šole, naroda in države. In to je prinesel 6. januar 1929. Tege datuma se ravno učiteljstvo z veseljem in hvaležnostjo spominja.

— SEJA PREDSEDNIŠKEGA ZBORA bo 14. januarja v Ljubljani.

— Učitelji-občinski odborniki naj zanesljivo javijo svojim sreskim učiteljskim društvom svoje izvolitve s potrebnimi podatki, da jih ta pošljejo sekciji. Istočasno naj tudi izjavijo, ali bi se udeležili posebnega tečaja, na katerem bodo v obravnavi vprašanja uprave, gospodarske, socialne, kulturne politike podeželske občine.

— Akejski odbor združenja borcev Jugoslavije priredi dne 7. januarja 1934 ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani hotela Uniona javno zborovanje, ki bo veljalo proslavi 5. obletnice 6. jan. manifesta Nj. Vel. kralja Aleksandra in obuditi idej, ki jih vsebuje.

— Krožek brezposelnih učiteljev in učiteljic za ptujski srez s sedežem pri Sv. Miklavžu, se iskreno zahvaljuje sreskemu učiteljskemu v Ormožu za denarno podporo in ostale ugodnosti.

Osebne zadeve

ODLIKOVANJA.

Beograd, 26. dec. 1933. S kraljevim ukazom so odlikovani z redom sv. Save 2. stopnje: Josip Plečnik, profesor ljubljanske univerze; z redom jugoslovanske krone 3. stopnje dr. Metod Dolenc, profesor ljubljanske univerze in dr. Karel Oštr, profesor ljubljanske univerze; z redom sv. Save 3. stopnje Josip Mazi, ravnatelj prve realne gimnazije v Ljubljani; z redom sv. Save 4. stopnje dr. Josip Mal, upravnik Narodnega muzeja v Ljubljani, Josip Breznik, načelnik prosvetnega oddelka banske uprave v Ljubljani, Srečko Brodar, profesor na gimnaziji v Celju; z redom jugoslovanske krone 5. stopnje Franc Vrhovnik, inspektor prosvetnega oddelka na banski upravi v Ljubljani, Ivan Levar, član Narodnega gledališča v Ljubljani, Maks Hočevar, upravitelj meščanske šole v Ljubljani, Jovan Gačnik, upravitelj osn. šole v Guštanju; z redom sv. Save 5. stopnje Vidko Jurko, upravitelj osnovne šole v Dolu pri Hrastniku, Anton Kuhar, učitelj v Trbovljah in Ljubo Dermelj, učitelj v Ljubljani.

—i Napredovali so učitelji(-ce) v VIII. skupino: Grum Andreja iz Gaberka, Potutsehnigg Emilija iz Makol, Ranfl Ivana iz St. Vida; Rainer Meta iz Braslovca, Vodenik Martina iz Maribora, Perko Franja iz Vrhpolja, Pipa Rudolf iz Smarjete, Vutkovič

Srečko iz Sevnice, Erker Milan iz Petešovec, Zupan Ivan iz Vel. Doline, Kmecl Božena iz Dobovca, Jutraž Dora iz Ljubečne, Petelin Marija iz Roba, Pizek Katarina iz Strigove, Potočnik Matilda iz Griž, Lukovšek Ivana iz Javorjev, Bostelega Marija iz Rajhenburga, Žen Danica iz Dvora, Robinšček Srečko iz Soštanj, Lužar Zofija iz Radencev, Borko Angela iz Sv. Jakoba v Slov. goricah, Sepec Karol iz Sv. Tomaža, Jeseničnik Ana iz St. Ilja pod Turjakom, Lah Ida iz Črešnjevcev, Senčar Franja iz Vučje vasi. V VI. skupino: Černut Ljudmila iz Jesenic, Mikl Ciril iz Ljutomera, Rakovišek Marija iz Braslovca, Dragan Ljudmila iz Ljubljane, Černovšek Marija iz Maribora, Stefanciosa Anton iz Donačke gore, Jurgl Antonija iz Loke pri Zid. mostu, Mušič Matilda iz Jesenic, Skalovnik Zora iz Brega pri Ptuj, Šivic Melita iz Breznice, Vagaja Ana iz Jesenic, Petan Cecilija iz Sromelj, Setina Helena iz Apač, Planer Marija od Sv. Pavla pri Preboldu, Čarman Iva iz Vel. Trna, Čander Julija iz Hrastnika, Kovič Leopoldina iz Jevnice, Kerbler Antonija iz Ptujске gore, Pirnat Viktor iz Ljubljane, Zemljič Josipina iz Ljubljane, Ambrožič B. Ivana iz Dolnje vasi, Est Marija iz Ljubljane, Hrvat Ivan iz Išana, Casagrande Ljudmila iz Stranj, Celar Marija iz Kamne gorice. V V. skupino je napredoval Grum Rado, sreski šolski nadzornik za mesto Ljubljana.

in njegova družina, kadar oboli, od začetka bolezni brezplačno zdravniško pomoč, vsa potrebna zdravila in pomožne pripravke za zdravljenje. Tudi specialno zdravljenje v kopalnicah in zdraviliščih je s tem v resnici potrebnim trajno omogočeno.

V drugih državah imajo na ta način izvedeno zavarovanje in nam kaže to zavarovanje lepe uspehe. Z izvedbo takega zavarovanja pa bi se tudi kriza zdravniškega stanu znatno ublažila. Zato to vprašanje ni aktualno samo za učiteljstvo, zanimati mora enako tudi državno upravo in vso našo javnost.

Slokan Filip.

Šolski radio

—r XIII. teden. V petek dne 12. januarja bo govoril g. Sicherl Janko »O smučanju«. Razpored: 1. Uvodna beseda (Razvoj in pomen smučanja, smučka oprema). 2. Smučka tehnika v zvezi z gimnastičnimi vajami. (Osnovni pojmi, drsanje v ravnem, v breg, obrat, smuk, plug, pluzni lok.) Poslušalci naj pripravijo »Naš rod« št. 3. stran 90; dalje poljubno šolsko knjigo s trdnimi platicami, ki bo nagnjena predstavljala umetni breg ter dva nekoliko ukrivljena zobotrebca (smučice).

—r Kmetijska radio predavanja. V soboto dne 6. januarja ob 7. uri 45 min. O selekciji kulturnih rastlin I.; g. ing. Ferline Bogdan. Ob 16. uri: Zimska dela v sadovnjaku; g. Flego Anton. V nedeljo dne 7. januarja ob 7. uri 45 min. O eksotah v gozdu; g. ing. Tavčar Karol. Ob 16. uri: Kisanje krme; g. ing. Sadar Vinko.

Stanovska organizacija JUU

iz sekcije

POZIV
VSEM UCITELJSKIM DRUŠTVOM
DRAVSKE BANOVINE!

1. Vsa društva naj tekom januarja poravnajo zaostala članarina do inkl. decembra, sicer bo sekcija primorana predlagati na prihodnjem občnem zboru društvenih predsednikov, društev z večjimi dolgi, v črtanje iz svojega udruženja. Tekom prihodnjih dni doka vsa društva obračune in prisimo takojšnjih nakazil v breme izkazanih saldov.

Prenočujte v Zadružnem prenočišču

Preje: HOTEL TRATNIK • Nabavljalne zadrage uslužbencev drž. železnice
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ŠTEV. 25

Udobne sobe.

CENE: Soba s toplom in hladno tekočo vodo, centralno kurjavo, kopalnico in takso od Din 16— do Din 22— za osebo. Prenočevati morejo železničarji, učitelji in vsi drugi državni in samoupravni uslužbenci in upokojeanci (ter člani njihovih rodbin), ki so člani katerekoli zadrage, ki je včlanjena v Savezu Nabavlj. zadrug drž. uslužbencev.

2. Članarina naj se vplačuje vedno mesečno vnaprej. Pobero jo naj upravitelji (-ce) ali poverjeniki (-ce) ter jo naj takoj po izplačilu mesečne plače oddajo društvu (-i) blagajnikub(-ci). Ta pa nakaže skupno vsoto najkasneje do 15. vsakega meseca glavnemu blagajniku sekcije.

3. Mesečne prijave naj se redno in točno pošiljajo sekciji. Vsaka prijava se mora glede števila članstva vjemati s prejšnjo. Tudi te prijave naj bodo vsaj do 15. vsakega meseca pri sekciji.

4. Upravitelji (-ce) se naprošajo, da ukrepejo potrebne korake pri krajevnih šolskih odborih in svrhu poravnave oziroma plačila zaostale naročnine »Popotnika«, ki sega že v visoke tisočake.

5. S posebno okrožnico je naprosila sekcija vsa učiteljska društva, da prispevajo po danih možnostih za kritje stroškov tečaja brezposelnih učiteljskih abiturientov. Dosedaj se je temu vabilu odzvalo 15 učiteljskih društev. Primanjkljaja pa je še Din 5.780/75, katerega zneska pa glavna blagajna sama ne more kriti. Prosimo, da tudi ostala društva nakažejo sekciji v to svrhu primeren znesek.

6. Sklep zadnje banovinske skupščine je bil, da ustvarimo za članstvo dravske banovine obrambni ali zaščitni sklad na ta način, da se o tem vsa društva izjavijo. In če bo večina društev, oziroma članstva za to, se uvede v letu 1933./34. enkratno obvezno plačanje á Din 5— od vsakega člana. Ker se je za ta neobhodno in nujno potreben sklad izreklo že 25 učiteljskih društev, je postalo plačanje tega prispevka obvezno za vse organizirane člane naše sekcije. Zato prosimo, da društva, ki določene prispevka še niso pobrala pri svojih članih, store to čimprej, ker je imela sekcija dosedaj že mnogo stroškov v raznih zaščitnih primerih načelne važnosti. O tem skladu bo vodila sekcija poseben račun, ki ga bo izkazala vsakokrat ob zaključku letnega obračuna.

Predsednik:
Ivan Dimnik.

Blagajnik:
Rado Grum.

iz društev:

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V KRANJU bo zborovalo v ponedeljek 15. jan. t. l. ob 9. uri na stari šoli v Kranju.

Dnevni red:

1. Situacijsko poročilo.
2. O kmetijsko-nadaljevalnem šolstvu, ref. tov. Rupret V.
3. O nabavljajnih zadrugah, ref. ravnatelj Košnik.
4. Dopolnilna volitev odbora.
5. Predlogi in slučajnosti.

Odbor.

Poročila:

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je zborovalo dne 7. decembra 1933. l. v Kočevju ob navzočnosti 57 članov, kar znaša 44,8%.

1. Gospa dr. Pirkmajerjeva je referirala o Lavtarjevi metodi in o učnem načrtu za nižje organizirane šole po Lavtarjevi metodi.

2. Tov. predsednik je orisal situacijo v glavni upravi JUU, govoril o sodelovanju učiteljskega pri zadnjih obč. volitvah in priporočal udeleževanje v javnih korporacijah. (Živahna debata.)

3. O delu učiteljskega pri PRK in PJS je iznesel prav lepe načrte tov. Vodopivec, a tov. predsednik je podal smernice, kako usmeriti naše javno udeleževanje in opozoril na težkoče, ki ovirajo učiteljevo delo.

4. a) Za spomenik Veljku Čubriloviću nakaže društvo znesek 100 Din iz društvene blagajne.

b) Sprejme se poslovnik stanovskega razsodišča.

Herman Kmet, preds. Čok, Antonija, taj.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL je zborovalo dne 9. dec. 1933. v Ljubljani.

Tov. predsednik je sporočil društvu zahvalo g. E. Gangla za čestitko, ki mu jo je bil poslal ob njegovih 60letnici. Na predlog tov. Alojzija Kržišnika ga je društvo izvolilo za častnega člana društva. Predsednik se je nato spomnil nastopov UPZ, pozdravil »Delovno občestvo kmetijsko nadaljevalnih šol«; ostro pa je obsodil pisanje naših dnevnikov, ki na dolgo in široko ter z neko naslado slikajo grozovite umore in priobčujejo cele romane o življenju in hudodelstvih moralno popolnoma propalih bitij, kar silno kvarno vpliva, posebno v sedanjih težkih časih na šibke, živčno oslabele ljudi, še celo pa na nezrelo mladino.

Skupščina mu je glasno pritrjevala, ko je predlagal, naj bi sekcija posredovala, da bi odločujoče oblasti to preprečile.

G. dr. Mihelak od ZKD je predaval o »Gospodarskih problemih v okviru gospodarske krize«. Podal je jasno sliko zgodovine denarstva. Učiteljstvo je bilo s predavanjem izredno zadovoljno. Zahvalo g. predavatelju je izrazilo z dolgotrajnim ploskanjem.

Sreski šol. nadzornik tov. Urbančič je nujno priporočal, da bi se šolska upraviteljstva in učiteljstvo naročilo na publikacije Slovenske šolske Maticice. Opozoril je učiteljstvo tudi na izdelavo podrobnih učnih načrtov in dal nekaj navodil.

Tov. Kokot je predlagal, naj bi se učni načrti vsaj 2 leti preizkusili, preden bi se dokončno izdelali.

Tov. Pleškova je dala navodila učiteljicam, ki se žele udeležiti počitniškega tečaja za učiteljice gospodinjsko nadaljevalnih šol.

Opomniti je vredno, da so bili člani splošno zelo zadovoljni z zborovanjem.

Zdravko Mikuž, preds. Lenarčič Ana, taj.

+ JUU SRESKO UCITELJSKO DRUŠTVO GORNJI GRAD je zborovalo 9. dec. 1933 v Rečici ob Savinji. Navzočih 72%.

Ker se pri zborovanju dne 21. okt. 1933 (občni zbor) ni izčrpal dnevni red, se je ta nadaljeval.

Tov. predsednik Rozman Avgust otvori zborovanje in pozdravi navzoče, imenoma pa tov. sekcijskega tajnika Kumelja Metoda in sreskega šol. nadzornika Korbana Josipa.

Zapisnik se odobri, le resolucija — glede predsedniškega zbora 13. maja 1933. v Ljubljani — sprejeta na zadnjem zborovanju se po vsestranskem poročilu sekcijskega tajnika umakne.

Poročilo tajnice je soglasno sprejeto. Tov. blagajničarka je dobila razrešnico, ker so račun v lepem redu.

S svojim taktičnim nastopom si je pridobil zaupanje članstva tov. sekcij, tajnik Kumelj Metod. Poročal nam je o tekočih zadevah sekcije in članstva. Iz poročila smo posneli, da se sekcija vsestransko trudi, da bi nam izposlovala kar največ mogoče. Po začetni poti, katero hodi, bo gotovo uspeša, sebi v čast, nam v korist.

V svrhu sanacije razmer v JUU naj se po možnosti skliče izredna državna skupščina, ki naj sprejme nova pravila, po katerih bo prihodnja redna državna skupščina izvolila novo upravo.

Za spomenik Veljku Čubriloviću, učitelju heroju, se določi iz društvene blagajne 50 Din.

Isto tako se nakaže na predlog tov. predsednika za »Učit. domove« v Mariboru in Ljubljani po 150 Din. — Članarina ostane stara 160 Din.

Novi poverjenik za Slov. Šol. Mat. je tov. Zehelj Alfred.

Za banov. razstavo šol. vrtov je bil izvoljen pripravljalni odbor: Avgust Rozman, predsednik, tov. Rainer, Petrač, Tratnik, Počkaj, odborniki.

Prihodnje zborovanje bo 10. febr. 1934. na Ljubnem.

A. Rozman, preds. Černe Iva, tajnica.

+ JUU SRESKO UCITELJSKO DRUŠTVO ZA NOVO MESTO je zborovalo dne 21. oktobra 1933 v Novem mestu. Navzočih 58,3%.

Tov. predsednik Menard Vilko pozdravi navzoče in poziva na intenzivnejše delo za utrjevanje nacionalne zavesti med narodom. Toplo priporoča delo v političnih organizacijah, ki so osnovane na temelju narodnega in državnega edinstva.

Nato se obravnavajo sekcijske okrožnice. Sklene se zbrati podatke o nenastavljenih tov. abiturientih. Prizadete naprošamo, da se nam javijo. Sklene se prispevati od vsakega društvenega člana mesečno á 1 Din odseku za brezposelne abituriente, kateri naj ob koncu leta poda o potrošenem denarju obračun.

Dalje poroča tov. predsednik o delu odbora med počitnicami. Interventiralo se je pri našem narodnem poslancu, sreskem načelniku in JNS glede pravilnika k zakonu o narodnih šolah in učiteljske stalnosti. O počitnicah je priredilo društvo dobro uspel rokotorni tečaj, ki ga je vodil požrtvovalni tov. Zukovec. Interventiralo se je tudi v številnih osebnih zadevah prizadetih tovarišev.

Nato poda tov. predsednik poročilo o banovinski in glavni skupščini. Tov. Sušnikova poda blagajniško poročilo za minulo poslovno leto, tov. Ivanetič pa tajniško poročilo. Poročila se sprejmejo z odobravanjem na znanje. Razmotrivalo se je o podrobnih učnih načrtih, o zbrani snovi domoznanskega pouka, o »Slovenski šolski maticici« in okrajni učiteljski knjižnici.

Zaščitni odbor so bili izvoljeni Menard, Zukovec in Ivanetič.

Dne 2. decembra 1933. je imelo društvo svoje drugo zborovanje v Novem mestu. Navzočih je bilo 70,8% članov.

Uvodne besede posveti tov. predsednik 15letnici obstoja naše države in programu